

Можда ми то не би било довољно на суду – али бог и пар пријатеља су ми сведоци колико сам и пре ганског бродолома гунђао и богорадио због примитивне еуфорије која је пратила наступ наше репрезентације на светском првенству у Јужној Африци.

Волим фудбал и помало се – као и сви – разумем у њега. Али мрзим атмосферу која се сваки пут изнова производи пред неко велико такмичење. Мрзим ону еуфорију, мирис тезге, корпоративно-маркетиншку логику и примитивно алакање из чијег противприродног споја настају све ове дебилне рекламе и оне још дебилније квазипатриотске песмице у част испраћаја „наших момака“. (А онога коме је пало на памет да свечану песму „Востани Србије“ убаца у навијачко-пивску рекламу требало би гонити до гроба и осудити на доживотно гледање реклама за кока-колу.)

Не знам тачно ко је и када први употребио епитет „европски Бразил“ који се ево већ деценијама бесрамно и трагикомично потезе пред сваки наступ „наших“ на светском првенству. Мислим да је својевремено и Пеле ту мало умешао прсте, с обзиром на то да је он у својим безбројним интервјуима за медије пред свако СП обично умео свакоме да каже оно што би овај волео да чује. Не памтим, наравно, ону славну екипу (Шошкић, Шекуларец, Јусуфи, Јерковић, Галић, Скоблар...) која је, кажу, играла лепо, стигла до полуфинала СП у Чилеу '62. и која је, можда, делимично и давала извесног повода за такве асоцијације. Лично сам таква поређења увек слушао са неверицом и стидом. Наиме, грешна ми душа, али не могу више да живим са том мрачном и неизреченом тајном. Ми, колико моје сећање сеже, НИКАДА нисмо играли лепо и атрактивно.

Посебно ми је увек било неразумљиво зашто, на пример, Немци играју „ружно“ и индустријски – то можда у односу на Бразил или оне некадашње, Платинијеве и Тиганине Французе – насупрот нашим „уметницима“ који, наводно, „резултат подређују игри“ и тако, умирући у лепоти коју ја никако нисам успевао да видим, на правди бога „губе непоражени“. Није, него. Изузимам ону другу генерацију „Чилеанаца“, под вођством Ивице Осима и Драгана Стојковића Пиксија, која је тамо крајем осамдесетих заиста лепо играла и много обећавала, али којој због рата, политике и санкција напосто није било дато да се искаже на репрезентативном плану. (Једино је хрватска секција ове генерације са Шукером и Просинечким добила праву прилику и заблистала на СП у Француској '98) Све остало у протеклих пола века било је мање-више туга и мучење за очи и живце.

Дуго сам сматрао да је то све због лоше тактике Миљана Миљанића и његових бројних тренерских клонова и потомака, који су од Италијана и Хеленија Херере преузели дефанзивну фудбалску филозофију, али не и њихову ефикасност и успехе. Често сам критиковао републички „кључ“ по којем је, ваљда, браћи Вујовић било загарантовано доживотно играње у репрезентацији. После сам гнев преносио на Саву Милошевића, Сантрача, Ђорића и Живадиновића. Стидео сам се због кукавичке игре, која на крају углавном није доносила никакве резултате. Кривио сам неуиграност тима и не сасвим без основа сматрао да би било боље на светско првенство једноставно послати Звезду (не ову садашњу!), Партизан, Хајдук или Динамо – са пар играчких појачања из других клубова.

Али можда је то просто тако. Играмо ружно, па шта?! Своје родитеље и своје потомке не волимо зато што су најлепши и најјачи и најпаментнији, већ зато што су наши. Не мора моја земља бити најлепша на свету да бих је волео, нити моја репрезентација мора играти најлепши фудбал да бих навијао на њу. Али не подносим – и то не само у фудбалу – лаж, самообману и навијачко лупетање.

О другима ћемо говорити касније. Али што се екс-ју фудбала тиче, учинак прве недеље светског првенства је половичан. Словенци победили. Срби изгубили. (Хрвати, дакле, прошли нерешено!) Гол разлика 1:1. Ако бисмо ту придодали и прилично јадне Грке, фудбалу на Балкану баш и не цветају руже, а част истом, помало парадоксално, поред толиких нас осталих што се рађамо с лоптом у генима, бране само фудбалски традиционално потцењивани „смучари“ и „коњушари“ подно Јулијских Алпа. Нећемо овде поново ламентирати шта би било кад би било, тј. каква би ово фудбалска и остала сила била да се Југославија није распала, али на овом првенству се открива и једна додатна колатерална штета распада чак и оне комичне „државне заједнице“ са Црном Гором. Наиме, играчи попут Вучиница и Јоветића би више него добро дошли нашем симпатичном, али за ове прилике ипак танушном нападачком тандему Пантелић–Жигић.

Кад смо већ код парадокса, имам утисак, а и на основу делимичног увида у коментару домаће навијачке братије то би се дало закључити, да су у прошлу недељу, у њиховој утакмици са Аустралијом, Срби као никада до сада навијали – за Немце. Није ту у питању нека нова спортско-политичка симпатија, већ делом резигнација због очајне игре наших, а делом не сасвим бесмислена рачуница, боље рећи нада, да уколико би се „панцери“ довољно истутњали на „кенгурима“ можда више неће имати толико мотива и снаге да и над нашим рањеним „орлићима“ понове своју бруталну прошлонедељну фудбалско-педагошку вежбу. Уосталом, тако су пре четири године, после оне голеаде над „шестковим“ изабраницима, и Аргентинци релативно бледо и неславно завршили свој мондијалски наступ.

Добро, дављеник се увек за сламку хвата. Немци су нешто друго (моји фаворити Аргентинци су макар у том, менталитетском смислу ипак много сличнији нама), али чак ни Немцима неће бити лако да два пута заредом понове ону игру коју су демонстрирали против Аустралијанаца. И у томе се, да се не лажемо, крије главни извор каквог-таквог оптимизма да би се наши фудбалери ипак могли још мало задржати на „Рту добре наде“. А колико је та калкулација била исправна, видећемо већ колико сутра.

Давно је примећено да паметан учи на туђим грешкама, а будала на својима. Питам се питам како би тек требало назвати онога који пада на Ганцима, а онда на Немцима хоће да се вади и надокнађује пропуштено!? Али, што би рекли надобудни коментатори кад хоће да у интелектуалном и спортско-оптимистичком духу заврше пренос – нада умире последња.

(Краћа верзија овог текста објављена је у недељнику *Време* број 1015)